

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Бровді Анни Андріївни
“**Біолого-екологічні особливості розмноження і вирощування троянд групи
флорібунда та їх використання в озелененні**”

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство галузі знань 20 Аграрні науки
та продовольство

1. Актуальність роботи. Троянди споконвіків привертали увагу до себе не лише садівників-любителів, але й дослідників. Саме це зумовило збільшення їх асортименту щодо різноманітності розмірів та форм кущів, забарвлень та ароматів квітів тощо. Проте, створенні нові генотипи не завжди адаптовані до певних умов зростання, що характерно пригніченням їх росту та розвитку, а також регенераційної здатності. Зважаючи на високий попит на троянди для декоративного садівництва питання підвищення їх регенераційної здатності у процесі вегетативного розмноження, за різних умов навколишнього середовища, є досить актуальними. Це дасть змогу отримати якісний садивний матеріал у достатній кількості та забезпечити потреби ринку садової індустрії.

Здобувач провела комплексні дослідження нових сортів троянд групи флорібунда в умовах Правобережного Лісостепу України. Ця група має значне поширення завдяки безперервному, рясному цвітінню різноманітних за забарвленням та формами суцвіть, стійкості до впливу зовнішніх факторів і простоти у догляді. У своїй роботі автор висвітлила питання біолого-екологічних особливості росту та розвитку троянд групи флорібунда, ефективності їх розмноження та використання в декоративному садівництві.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукові дослідження виконувались впродовж 2018–2022 рр. на кафедрі садово-паркового господарства Уманського НУС за планом науково-дослідних робіт університету “Оптимальне використання природного і ресурсного потенціалу агроєкосистем Правобережного Лісостепу України” (номер державної реєстрації № 0101U004495), за тематикою кафедри “Інтродукція, адаптація, селекційні напрямки та еколого-біологічні особливості вирощування декоративних, лісових та плодово-ягідних рослин”.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Автор здійснила пошук та проаналізувала інформаційні джерела наукової літератури за тематикою роботи, обґрунтувала

мету та завдання досліджень, які стосувались розмноження та вирощування сортів троянд групи флорібунда в умовах Правобережного Лісостепу України. Здійснила комплексний аналіз експериментальних даних використовуючи сучасні статистичні методи із використанням комп'ютерних програм, що підтверджує достовірність отриманих результатів. Наукова робота виконана на високому рівні із використанням сучасних методик та методологій. Сформульовані здобувачем висновки є достовірними та ключовими для надання практичних рекомендацій виробництву.

4. Наукова новизна одержаних результатів проведених досліджень:

вперше: проведено комплексне визначення особливостей росту та розвитку сортів троянд групи флорібунда іноземної селекції в умовах Правобережного Лісостепу України, а саме: *Pomponella, Lovely Green, Carmagnola, Arthur Bell, Lilli Marleen, Westpoint, Minerva, Novalis, Goldelse, Rotkappchen, Friesia, Lavaglut, Iceberg, Santa Monika, Henri Matisse, Bella Rosa, Cream Abundance, Hans Gonewein, Let's Celebrate* та *Gebruder Grimm*; визначено стійкість досліджуваних сортів до умов навколишнього середовища; здійснено обрахунок перевідного коефіцієнта для визначення площі поверхні листка розрахунковим методом; проведено дослідження з вегетативного розмноження троянд способом живцювання та окуліровки та запропоновано ефективні заходи щодо підвищення регенераційної здатності рослин; визначено оптимальні терміни заготівлі живців із маточних рослин троянд; визначено ефективність використання стимуляторів росту для отримання якісного садивного матеріалу; досліджено вплив способу щеплення рослин на приживлюваність окулянтів; надано рекомендації щодо використання генотипів троянд групи флорібунда у декоративному садівництві;

удосконалено: способи підготовки та оптимальні строки заготівлі стеблових живців троянд при вегетативному розмноженні; агротехнологічні заходи дорощування укорінених живців до розміру стандартних саджанців; технологічні особливості вирощування високодекоративних троянд в умовах Правобережного Лісостепу України;

отримало подальший розвиток: створення ландшафтних композицій із використанням сортів троянд групи флорібунда в умовах сучасних урбоєкосистем, враховуючи строки та динаміку їх цвітіння.

5. Практичне значення дисертаційної роботи. У результаті досліджень визначені перспективні для вирощування в Правобережного Лісостепу України сорти троянд групи флорібунда, що мають цінні адаптаційні, декоративні та господарські ознаки.

Визначені оптимальні строки заготівлі стеблових живців сортів троянд групи флорібунда з урахуванням частки та якості їх укорінення, а також залежність впливу стимуляторів росту на регенераційну здатність живців для отримання більшої кількості якісного садивного матеріалу. Проведено дослідження на основі яких рекомендовані оптимальні способи та терміни окулірування, що дозволить підвищити відсоток виходу садивного матеріалу в практичних цілях.

Результати досліджень впроваджено та апробовано у розсаднику Національного дендрологічного парку “Софіївка” НАН України та житлово-комунальному господарстві Уманської міської ради. Також їх використано для проведення навчального процесу на факультеті лісового і садово-паркового господарства Уманського НУС та на природничо-географічному факультеті Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

6. Повнота викладу результатів досліджень в опублікованих працях та особистий внесок здобувача до наукових публікацій, опублікованих зі співавторами

Дисертаційна робота виконувалась автором самостійно упродовж 2017-2022 рр. Здобувач самостійно здійснила пошук та проаналізувала інформаційні джерела за темою наукової роботи, визначила мету та основні завдання досліджень, здійснила польові та лабораторні обрахунки, сформулювала висновки на основі отриманих результатів досліджень, оформила кваліфікаційну наукову роботу відповідно до загальноприйнятих вимог.

За темою дисертаційної роботи опубліковано у 19 наукових працях, з них: п'ять статей у фахових виданнях України, рекомендованих МОН України, одна стаття у закордонному виданні та 13 праць у матеріалах наукових конференцій. Публікації за темою дисертації виконано автором самостійно та у співавторстві, де особистий внесок здобувача полягає у ідейному формулюванні та узагальненні результатів власних досліджень.

7. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційної роботи.

Отримані результати досліджень можуть бути використані при створенні ландшафтних композицій з використанням троянд групи флорібунда в Правобережному Лісостепу України, а також для удосконалення технології вегетативного розмноження троянд способом живцювання та окулірування у виробничих умовах. Окрім цього, результати наукових досліджень варто використовувати у навчальному процесі вищих навчальних закладів для підготовки здобувачів аграрної галузі.

8. Характеристика структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертаційна робота написана діловою українською мовою з науковим стилем викладення її змісту. Викладення матеріалів дослідження характеризуються чіткістю, ясністю та достовірністю. Робота є цілісною, змістовно завершеною, із логічною послідовністю розглянутих питань. Висновки чітко сформульовані, аргументовані та переконливі. Дисертація виконана на високому теоретичному та методичному рівні, що підтверджують чітко викладені фактичні матеріали та статистичні дані. Оформлення відповідає вимогам ДСТУ 3008:2015 “Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання”.

9. Структура та обсяг дисертації. Обсяг дисертаційної роботи становить 205 сторінок, з них 134 сторінки основного тексту. Містить 30 таблиць та 18 рисунків. Наукова робота оформлена відповідно до встановлених вимог, складовими частинами якої є: анотація, вступ, шість розділів, висновки та пропозиції виробництву, список використаних джерел літератури та додатки. Список використаних джерел літератури містить 253 найменувань, з них 138 написані кирилицею, 115 – латиницею.

10. Зауваження щодо дисертації.

Роботу виконано на високому рівні, проте вона має деякі недоліки:

1. У роботі номери розділів вказані римськими цифрами, а відповідно вимог потрібно арабськими.

2. Відповідно до Вимог до оформлення дисертації список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; у хронологічному порядку. У роботі не зрозуміла послідовність оформлення джерел літератури.

3. Дані таблиці 3.1 не співпадають з відповідним додатком результатів досліджень В.1.

4. Кількість пелюсток у таблиці 3.6 варто було б заокруглити до цілих чисел.

5. Не зрозуміло чому автор вивчає серед вегетативного розмноження лише живцювання і окулірування не враховуючи мікроклональне розмноження.

6. У п'ятому розділі при описі коренів укорінених саджанців автор використовує термін “коренева система”. Це не є вірно, бо в такому віці ще не можна говорити про систему яка ще не сформована.

7. У таблиці 5.6 не вказано в яких одиницях виміру оцінювались дані. У таблицях 5.6 і 5.7 варто було б зробити заокруглення даних до цілих чисел у відповідності з попередніми таблицями.

11. Підсумковий висновок рецензента. Загалом дисертаційна робота Бровді Анни Андріївни є комплексною і завершеною працею. Поставлені перед автором питання повністю розкриті, що підтверджується значними обсягами дослідного та експериментального матеріалу та їх якісним аналізом. Зроблені висновки та пропозиції виробництву, пов'язані з матеріалами дисертації, є достатньо обґрунтованими та базуються на результатах власних досліджень.

Виявлені в процесі ознайомлення з дисертаційною роботою недоліки та зроблені зауваження мають несуттєвий вплив на зміст сформульованих наукових висновків та рекомендацій. Досить глибоке вирішення поставлених завдань свідчать про добру фахову підготовку здобувача наукового ступеня, її уміння планувати експерименти, проводити дослідження та аналізувати отримані дані. Це засвідчує готовність здобувача до самостійних наукових досліджень

Вищевикладене дозволяє зробити висновок, що робота Бровді Анни Андріївни “Біолого-екологічні особливості розмноження і вирощування троянд групи флорібунда та їх використання в озелененні” є самостійною і завершеною науковою працею, при опрацюванні якої отримані нові результати, що у своїй сукупності сприятимуть більш ефективному розмноженню троянд групи флорібунда та їх поширенню при створенні об’єктів садово-паркового мистецтва.

Дисертаційна робота відповідає вимогам п. 6 “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, а її автор Бровді Анна Андріївна заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 206 “Садово-паркове господарство” (20 Аграрні науки та продовольство).

Рецензент:

кандидат сільськогосподарських наук,

доцент кафедри лісового господарства

Уманського національного університету

садівництва

Ірина ІВАЩЕНКО

Підпис <i>Ірини Іващенко</i>
ЗАСВІДЧУЮ
Завідувач канцелярії Уманського НУС <i>М.В. Вікторія Сергеева</i> "23" 10 2023 р.

